

Lebit Murtishi

**Nën lëmshin
e
kohëve**

Satira & tregime

Lebit Murtishi

Nën lëmshin e kohëve

Satira & tregime

Autori:
Lebit Murtishi

Redaktor:
Kadri Sherifi

Lektor:
Isuf Ismaili

Kopertina dhe
Përkujdesja kompjuterike:
Kadri Sherifi

Lebit Murtishi

NËN LËMSHIN E KOHËVE

(satira & tregime)

2009

Qyteti i të barabartëve

- Me ardhjen e administratës së re, në kryeqytet, u vendosën edhe standarde të reja vlerash. Nuk do të flitej më për llojin a origjinën e secilit veç e veç.

Të gjitha speciet do të kenë një emërtim, pa i hyrë në hak askush askujt...

- Dallimi i vetëm i lejueshëm mes specieve, sot e tutje, do të jenë vlerat e avancuara të tyre.

- Vlerat madje qëndrojnë në krye të listës së standardeve. Këto standarde që thoni ju, kanë ardhur nga njerëz beqarë... beqarë të vendeve të civilizuar.

Po pse beqarë? - edhe mund të pyesë ndonjë i paditur. Paj, beqaria është ndër vlerat më të çmuara të civilizimit...

- Për këtë dëshmojnë edhe bashkëjetesat e panumërta me specie të zgjedhura kafshësh... (për këto do të bëhet fjalë më poshtë).

- E tillë është bota e civilizuar, s'kemi ç'bëjmë...

- Andej, nga ka ardhur ky civilizim në shtëpitë tona, qeni dhe macja, për shembull kanë vlerën e një fëmije...

- Të mos i zëmë në gojë njerëzit e rritur, ata lakmojnë të jenë kafshë, po ç'ë do, me gjithë përpjekjet e mëdha të shkencës, është aritur vetëm gjer tek ndryshimi i gjinive, asgjë më tepër...

- Eh, sikur të kishte mundësi të tjera, që njeriu të shndërrohej në kalë, në qen, në mace... sa pak burra do mbeteshin udhëve të civilizimit...

- Andaj, zonjat e civilizimit duke pritur ndryshimet, në vend që të fryjnë barqet e të humbin vijën e trupit, lidhin miqësi ose kurorë me ndonjë kafshëz fisnike, dhe kalojnë jetën më mirë se sa me një burrë që ka kërkesa ekstreme.

- Dhe, për të mos e zgjatur, këto standarde duhet të aplikohen edhe në kryeqytetin tonë, ndryshe vaj halli, mund të mbesim prapa botës së civilizuar.

- Për këto arsye i janë përveshur punës të gjithë, veçmas udhëheqësit e vendit.

Duhet plotësuar standardet dhe pikë.

Vlerat e veta duhet t'i prezentojë secili shlrshëm, pa paragjykime...

- S`ka më dallime mes specieve...

- Përsa i përket kryeqytetit tonë, aty kanë të drejtë të mburen të gjithë...

- Gratë madje, janë shumë hapa përpara...

- Aq të barabartë ndjeheshin kryeqytetasit, sa që askush nuk dëshiron të dalë jasht tij, se mos rastësisht i prishet ëndrra e standardeve të arritura...

- Nga i pari tek i fundit, nga i madhi tek i vogli, të gjithë, pa përjashtim, për të falenderuar të parët e vendit që kanë hequr të zitë e ullirit gjersa kanë barazuar tërë qytetin si një familje të vetme, ngrihen herët pa dalë drita, dhe luten për shëndetin e tyre... Të them të drejtën, gjendet edhe ndonjë heretik që lutet më shumë për gratë e udhëheqësve se sa

për udhëheqësit. Por, edhe kjo është brenda standardeve. Nënata nuk lejohet të përgojohen, po sa për gratë ama, nuk lënë gjë pa thënë. Fundja, pusht-shtetarët vet i pranuan këto standarde për kryeqytetin tonë, le të durojnë tash...

- Kjo që thashë më lartë s'ka dhe aq rëndësi, rëndësi ka bukuria e kryeqytetit. Të gjithë vishen njejtë, hanë njejtë, pinë njejtë, me një fjalë, gjithçka shkon njejtshëm...

- Se mos harrova... sa u përket veshjeve ka pak dallime të vockëla, të pahe-tueshme.

- Dikush, për shembull, i ka harrnat përpara, përballë zonës neuralgjike, dikush i ka prapa, përballë ventilatorit, dikush tjetër para e prapa, që simbolizon liri të plotë sipas standardeve. Të gjitha këto që numërova, varësisht nga përmasat e vrimave në rreçka, janë tregues të nivelit të standardeve...

- Pa arrina janë vetëm kafshët, dhe një pjesë e të rinjve që kanë plotësuar të

gjitha standardet; ata dalin nudo fare, dhe me të drejtë vlerësohen si shembulli më i mirë i vetflijimit për kauzën e madhe kryeqytetase.

- Këto pak dallime që përmenda, nuk bien edhe aq në sy, dhe për këtë, duhet gjithashtu të falenderojmë pushtshtetarët e palodhshëm që punojnë natë e ditë, për të përmbushur sa më mirë kërkesat e botës së civilizuar...

Shumica syresh madje, nuk dalin hiç nga zyrat, duke u përpjekur me sekretarët e perspektivës të gjejnë modele sa më efikase për tjetërsimin e specieve të prapambetura, që shumë me vështirësi po xhvishen nga e kaluara...

- E ngrëna, gjithashtu ka pak dallime të lejueshme; për shembull: nëse pushtshtetarët hanë peshqë të importuar, popullata, për të respektuar artikullin që fillon me germën P, ha preshtë të tokës mëmë... Vetëm se në këtë rast, jam i detyruar të theksoj se ka edhe një kusht të pakalueshëm: preshti nuk guxon të jetë

më i gjatë se sa preshi që e ha një kryetar partie i një lagjeje...

- Këto dallime bëhen për të mirën e popullit, domethënë, të njihet i pari nga i fundit... Dhe të besoni se ky standard ka dhënë më shumë rezultate.

- Të gjithë kryeqytetasit që ushqehen me preshë, nuk e hapin gojën të hanë preshin, pa e pyetur kryetarin e partisë së lagjes se sa të gjatë e ha dhe kush ia sjell ato preshe të gjatë.

- Do Zoti e plotësohen të gjithë standardet dhe do ketë preshë për të gjithë...

* * *

- Për të vërtetuar barazinë e plotë të specieve të kryeqytetit, pusht-shtetarët organizojnë për çdo vjet nga një aheng të çuditshëm e që ata vet e quajnë me gjuhë të pakapshme, herë i thonë zgjedhje, herë përzgjedhje. Por, për banorët e barabartë të kryeqytetit, ka marrë kup-

timin e një feste që ata me gjuhën e tyre i thonë: Karneval...

- Të gjithë marrin pjesë të gëzuar e të stërgëzuar, përveç gomerëve...

- Këta të fundit u keqkuptuan nga pushtetarët që në hap të parë... dhe ishin përjashtuar nga ky manifestim i mbarë-qytetarshëm...

- Ata, sipas komisionit shtetëror, me vetqëllim kishin thyer rregullat dhe diciplinën e spektaklit.

- Në momentin që kishte defiluar kori i tyre përpara udhëheqjes më të lartë, përveç zërave jashtë standardeve të lejuara me ligj, ata, për të treguar epërsinë e vlerave ndaj të tjerëve, kishin filluar të ecin, jo me katër, po me pesë këmbë!

- Kjo sjellje arogante, përveç që kishite emocionuar zonjat e qytetit, u cilësua edhe si shfaqje raciste ndaj specieve të tjera... Pra, mund të thuhej se kishin shkëlur njërin nga standardet për barazinë e specieve...

-II-

-Që në orët e para të ditës së nesërme, në sheshin e madh përballë ndërtesës ngjyrë gri të qeverisë së standardeve; u mblodhën, në krye me kryezonjën e vendit, të gjitha zonjat e kryeqendrës...

- Për herë të parë, gratë e këtij qyteti të të barabartëve, mblidheshin për të ngritur zërin e protestës kundër një padrejtësie të pa parë ndonjëherë në qytetin e tyre...

- Ato nuk e kuptonin, dhe as deshin të kuptojnë, se si mund të dënohet në atë mënyrë specia e gomerëve... Po, a nuk ishin ata që i shërbyen secilit regjim me dinjitetin më të lartë të sojit të tyre?, a nuk janë ata që për hatër të pushtshtetarëve flejnë edhe me pela?...

- Kush do ta krijonte specien e mushkës pa kontributin e tyre...

- Le të kujtojmë vetëm përpjekjet e qeverisë për të sjellë lloj-lloj malukati në qytetin tonë, vetëm e vetëm që të krijohet

qenia e re, e njëtrajtëshme, që do t' u përngjante nga pak të gjitha specieve të qytetit tonë... Paramendoni sa investime bëhen për të krijuar atë qenie pa të kaluar dhe pa të tashme...

- Të parët e këtij vendi, Zoti i faltë, mendojnë e punojnë për të ardhmen e vendit, jo për të shkuarën e errët dhe për të tashmen e zhveshur. Këtë duhet ta kuptojnë të gjithë, domosdoshëm...

- Prandaj zonjat e zemëruara ia mësynë qendrës, për të vënë drejtësinë në vendin e vet...

- Përpara masës së tubuar, fjalën e mori zonja e parë...

- Zonja të nderuara!..

- Të gjitha heshtën dhe hapën veshët.

- Pasi mblodhi supet mirë - vazhdoi:

- Kurrë më parë nuk ka ndodhur, që gjer në këtë shkallë të fyhet e të nëpërkëmbet një specie, siç ndodhi dje me gomerët e dashur...

- Ne i themi ndal diskriminimit...

- I themi ndal padrejtësisë...

- I themi ndal ndasive...

- Duartrokitjet e gjata e ndërprejnë folësen për një çast, por i dhanë edhe mundësinë të kontrollonte emocionet që e kishin mbërthyer...

- Në doni të dini më tepër për këtë specie të gjorë, vazhdoi me ton të lartë po ju flas pak nga historia e këtij vendi. Kur u ndanë të mirat e specieve në fillim të krijimit të botës, gomerët, që doni të dini, sipas Darvinit, nuk shpejtuan të grabisin ç'të munden për vete siç bënë të tjerët... Dhe ju... e mirrni vet me mend si kalojnë speciet e ndershme edhe sot...

- Duartrokitje...

- Brohoritje... poshtë pusht -shteti, poshtë qeveria... poshte, poshtë...

- Pas një rrëmuje, (kur pati edhe kërkesa ekstreme; disa nga protestueset më të zjarrta kërkuan të futen me dhunë në burg për të liruar udhëheqësit e gomerëve të arrestuar një ditë më parë...) vazhdoi ajo me një ton edhe më prekës: që nga ajo kohë, zonja të nderuara, e gjer

më sot, gomerët e gjorë mbetën me, atë në dorë...

- Kjo tregon qartë se kush është fajtor për fatkeqësinë e tyre... Pra, kur e panë se mbesin me duar thatë, morën atë që kish mbetur...

- Prandaj e kemi edhe sot një fjalë të urtë që e përdorim kur mbesim duarthatë: “e po, merre të gomarit”. Ja, kështu themi e do të themi përherë, përderisa nuk gjejmë shprehje më të përshtatshme ...(Sërish duartrokitje të gjata, sërish përpjekje për dhunë...)

Fjalimi i zjarhtë i damës së parë hyri në fazën kritike, as ajo nuk përmbahej më, po dilte nga kontrolli...

Por duhej të vazhdojë, duhej patjetër..

- Sa për defilimin nudo nëpër qytet, vazhdoi ajo, përsëri pushteti del fajtor; vet ata, për të bërë sehir me qëniet e gjora, lejuan ligjin që pa të brendshme të ecet nëpër qytet. Përse ky ligj të mos vlejë edhe për gomerët? A nuk janë edhe

ata pjesë e kësaj parajse që e krijuam me aq mund e sakrifica?..

- Po, pyetje mbi pyetje është kjo: a nuk kërkon standardi numër një prezenti-min e vlerave të gjithësecilit? - po ç`vlera tjera mund të kenë gomerët!..

- Paramendoni zonja të nderuara, sikur, qoftë larg, në kohën e evolucionit të mbeteshin burrat tanë me duar thatë dhe të merrnin si trofe ate që morën gomerët; ...duartrokitje të rrufeshme... a do t'i përzinim nga shtrati vetëm për një defekt aq banal? - apo do t'i mëshironim e do t'i deshëm më tepër!..

- Brohoritje: drejtësi, drejtësi...

- Dëgjoni pra propozimet që ka përgatitur këshilli i protestës:

- Nën një: - të lirohen pa kushte të gjithë gomerët e izoluar.

- Nën dy: - të kontrollohen nga specialiste femra se mos kanë pësuar ndonjë lëndim gjenital gjatë arrestimit.

- Nën tre: - të pyeten mos janë keqpërdorur nga gardianët e burgut.

Dhe nën katër: - gjersa të gjindet strehë për gomerët jetimë, secila nga gratë pjesëmarrëse të kësaj proteste dinjitoze, të marrë në shtëpinë e saj një gomar dhe ta ruajë si është më së miri, gjer në vendimin e ardhshëm të këshillit të protestës...

* * *

- Protesta e radhës nuk u mbajt sipas parashikimit, për shkak se ndërkohë, pushtshtetarët kishin bërë disa lëshime ligjore... Ishin pranuar kërkesat e para, ndërsa pika e katërt, për shkak të kërkesave shtesë të zonjave, kishte mbetur pezull, dhe kushedi a do të shqyrtohet ndonjëherë...

- Gomerët e shkretë do vazhdojnë të ndajnë fatin me gratë e vendosura të kryeqytetit...

- Ato duan që punës së nisur t'i shkojnë gjer në fund...

- Ato njëherë ishin betuar: o barazi, o do të ndanin gjer në vdekje fatin me gomerët...

- Mjerë gomerët...

Dialog në veten e parë

- Mos ik!.. qëndro në vend!.. U ndie një zë urdhërues brenda meje...

...M' u duk si zëri i Shpirtit njëherë, pastaj si zë i largët, i largët...

- Mos ik! - urdhëroi dhe njëherë...

- Kush je ti? - ti që flet, që urdhëron!

- Jam unë, Shpirti, Shpirti...

- Shpirti?

- Unë... ose ky trup që zvarritet kot së koti udhëve, ka kohë që të ka lënë, të ka harruar... Jetoni më dysh tashmë, të ndarë, si dy brigje të një ure të shembur, të zhbërë... Mes nesh mungon lidhja, mungon ura që na lidhte dikur...

- Ura, ura mungon...

- Dikur ishim një, kishim urën e jetës në mes, dhe gjithçka që bënim e aprovo-

nim me konsensus... Për shembull: kur ti deshe të provoje njëherë moti, aromën e magjishme të barit të mullarëve, ky trup t' u bind saora dhe saora u gjend mes mullareve me vashëzën e ëndrrave...

- Gjithçka shkonte mrekullisht...

- E tash?..

- Kush je ti njëmend që flet e fshihesh brenda meje!..

- Jam Shpirti pra, kuptomë!..

- Mirë, edhe në çenq Shpirti, punë e madhe shumë...

- A e sheh këtë trup që vuan e s'ka fuqi të kthehet në bregun tjetër të jetës!.. a e sheh si flet me vete?..

- Mungon ura, ura...

- Atje tej, sheh një fantazmë jetime dhe pyet me droje se mos gabojë, se mos shkelë atje ku s' shkilet...

- O Zot!..

- O Zot, po ku vete unë kështu, a s' do qe më mirë të mbetesha në bregun matanë?..

- Atje të mbetesha, po jo si hije, të mbetesha si trup e Shpirt i paplakur...

...Dhe le të vdisja në atë zhurmë të pafundme, të paanë... Dhe... jo të kaloj në këtë anë të lumit e të shoh me kaq mall veten time të shndërruar në fantazmë, të shndërruar në hiç...

- O Zot, bëmë hije, hije të padukshme veç më kthe matanë urës së shembur, më kthe tek vetja ime...

- Le të bëhem në daç Ti zhurmë përrënjesh a këngë kodrash e fushash, dhe le të thyej hundët rishtas gurëve të krastës, veç kthemë njëherë, kthemë ku flejnë dashuritë...

- S`më duhet kjo paqe e shtirur, unë dua zhurmë, zhurmë...

- Paqe pa dhimbje, pa dashuri, nuk më duhet, nuk më duhet...

- Mos... - foli Shpirti sërish nga brenda...

- S`ke pse dëshpërohesh!..

- Kësaj paqeje të brishtë, hidhi pak zjarr nga kujtimet e moteve të hershme, dhe ndizu nga e para, ndizu...

- Si? - si the?..

- Nisu pra, nisu!..

- Pooo... ti më fute udhëkryqeve edhe matanë bregut kur isha, e pastaj më le dhe ike posa arrita të prek dhimbjet e këndshme të jetës... ike, ike...

Prandaj vuaj sot, si shenjt i mbetur pa udhë dhe pret në breg vdekjen e ftohtë...

- Pa thuamë nga të nis, nga të mbytem!..

- Nga e para, sigurisht!...

- Nga e para? - e si? - si?..

- Ja kështu, - tha Shpirti sërish...

- Hape faqen e parë të librit, gjeje fillin e dhimbjeve hyjnore, dhe nis, nis nga e para, mos u hamend!..

- Po, po, po filloj menjëherë, që tash-ti...

- Ja, ja faqe e parë, e gjeta... ja dhe kindi gërshetës si hidhet në ajër... ja mu-llarët e qullur me vesë shiu...

- Afrohem dhe shoh veten time paluar mes mullarësh, të qullur gjer në mish...

- Si është e mundur!.. si mundet të ndiej shijen e frutit të ngrënë përpara sa e sa dhjetëvjetëshash, si!..

- Zot, O Zot!.. Ty të drejtohem, vetëm Ty. thuamë njëhere: ç'është kjo që fillova të ndiej!.. A mos jam jashtë këtij dimensi-
oni të preکشëm?..

- Shpirti nuk flet më! Duket se i mjaftoi faqja e parë e librit, të tjerat duhet t'i gjejë vet, vet... Ndhmë Zot!..

- *Pazari i hajvanëve*

- Në qytetin tim, dikur, përpara shumë e shumë kohësh, dita e shtunë ka qënë e përzgjedhur për ditë tregu, ose ditë pazar-ri.

Atë ditë zbrisnin në qytet të gjithë fshatarët e rretheve të qytetit dhe shisnin-
blinin, sipas nevojës...

- Por, më i parapëlqyeri ka qënë tregu i kafshëve, ose pazari i hajvanëve...

- Tash, në kohët post-arkaike dhe puromoderne, ai treg ka mbetur vetëm kujtesë e dhimbshme e brezit të vjetër, të cilët, ca nga malli e ca nga halli, për të qenë të pranishëm në atë vend shekullor edhe në kohët e reja, pazarin e hajvanëve e shndërruan, që ta dini juve, në Pazar njerëzish...

- Si?..

- Do zbardhë dhëmbët dikush...

- Po, po, hiç mos qeshni, kjo është e vërtetë që topi i turkut nuk e luan...

- Kjo punë që shumë e thjeshtë: mbase fejesat e kohës së re bëhen përmes videokasetave ose fotografive, atëherë pse të mos ketë një vend të caktuar, ku përveç familjarëve të të fejuarve, vijnë edhe ata që kanë nostalgji për këtë vend të lashtë...

- Dhe mirë bëjnë...

- Në mos për tjerët, së paku hanë ndonjë llokum kur goditet pazari, dhe për më tepër, mësojnë edhe ndonjë marifet

që mund t`u hyjë në punë më vonë, kur të nxjerrin në treg fëmijët e vet...

- Mos qeshni ju lutem, mos qeshni...

- Në treg duken edhe ekspertë të shumtë, që dinë të lexojnë tiparet e njerëzve përmes fotografive... Unë do t`u japë vetëm një shembull këtu, të tjerat u mbesin juve lexues të nderuar, t`i vlerësoni sipas radakes tuaj...

- U fejua, që thoni ju, Bilbili nga Australia me Habibën nga fshati im.

- Në mungesë të fotografisë, ose për të qënë më i dukshëm e pa hile përpara ekspertëve të vlerësimit, Bilbili ose dikush tjetër, kishte dërguar një videokasetë, që e kishte filmuar pranë një stalle lopësh, ku kishte lindur edhe vet njëzet vjet më parë. Pas kalimit me sukses nëpër duart e ekspertëve, ishte Habibja ajo, që duheshte ta thotë fjalën e fundit.

- Habibes, më tepër i pëlqyen lopët se sa Bilbili. Ajo ishte fascinuar me bukurinë e lopëve që rrethonin të fejuarin e saj të ardhshëm...

- Madje, me plotë të drejtë, ishte bërë edhe xheloze. Mos u çuditni; ajo shihte për herë të parë lopë, që me bukurinë e tyre, morën edhe zemrën e saj si femër, e lere më zemrën e një mashkulli-beqar si Bilbili... Në fshatin tonë kishte vite e dekada që këmbë lope nuk ishte parë, as në rrugë, as në fushë... Dhe ajo kishte dëgjuar shumë pak për to; e dinte që japin qumësht, por që janë dhe femra kaq të bukura, kurrë s'i kishte shkuar mendja... Këtë sherr në imagjinatën e saj e ngjalli njëra nga lopët që kishte qëlluar duke përmjerë në çastin e filmimit, dhe ai, Bilbili, si për dreq i kishte ngulur sytë në prapanicën e lopës, dhe tërë kohën sa ishte xhiruar filmi, e kishte përcjellë ceremoninë e përmjerjes së lopës...

- Mirë tha - vajza e hutuar, do pranoj, (këtë e tha sepse donte patjetër të martohet jashtë shtetit. Me këtë fitonte edhe statusin e gruas moderne) por me një kusht, që Bilbili, ka bërë ç'ka bërë me lopët

përpara martesë, si të martohemi mos më tradhëtoj më.

- Pazar si Pazar po, ka edhe kompromise. Ranë dakord të dyja palët, folën ekspertët e këtyre punëve, dhe aty për aty u caktua data e martesës...

- Mesi i korrikut ishte më i përshtatshëm, dhe ashtu vendosën...

- Atë ditë u bënë edhe pazare tjera, por mua nuk më interesoi më shumë, desha të di vetëm fatin e fshatares sime, që t' u lodh pastaj me këto rreshta të çuditshëm...

- Erdhi korriku i shumëpritshëm, e nisën Habiben nuse... Në anën tjetër të oqeanit e priti familja e Bilbilit. Ai vet nuk doli ngaqë kishte qënë i zënë me punë... Në mbrëmje, pasi u shpërndanë mysafirët, i ati i dhëndërrit, e thirri të birin: Karajfil, koha është për ty tash, merre nusen e mbyllu... Habibja shtangu, nuk dinte ç'po ndodh... Në një anë, burri që e mori për dore i përngjante kryekëput atij të videokasetës, në anën tjetër, emri i tij

sikur nuk i pëlqeu... Nejse... të nesërmen e mori vesh se emrin e kishte deformuar telefoni. Pak përpara se të këputet lidhja, edhe ashtu e dobët, nga ana tjetër, domethënë, nga Australia, dikush, për të sharrë lidhjet e dobëta telefonike, paska thënë një fjalë të urtë: “futja bilbilin kësaj pune”, ndërkohë, ky i anës tjetër e kishte dëgjuar mirë vetëm fjalën, bilbil. Menjëherë e lëshon receptorin dhe lajmëron familjarët e Habibes, se dhëndërri i ardhshëm mban emrin e bukur shqiptar, Bilbil... Nuk kishin si të mos gëzohen kur e kuptuan se miku i ardhshëm, edhe përtej oqeanit i ruante me fanatizëm isharetet kombëtare...

- Tek e fundit, haj karanfil, haj bilbil, njësoj është, për Habibën rëndësi ka viza, viza... Ajo nuk u martua për punë bilbili a karanfili, u martua për vizë, dhe tash i ka në dorë, edhe vizën, edhe karanfilin, edhe bilbilin...

- Tash e kushedi sa vjetë, Habibja s'është dukur më në fshat, sikur e përpiu

dheu... Unë duke qenë kurioz i pazareve të tilla shkoj javë për javë në pazar.

Javën e fundit bëra be se nuk do shkoj më as për sehir në pazar...

U mërzita keq... Dhe ja përse: siç isha duke pushuar mbi një gur nga ku ndëgjoheshin më mirë tregëtarët puro-modernë, më shkuan sytë në një qosh të rrethojës, dhe ç`pashë do thoni ju, - një bajgë...

- Ç`mrekulli thashë, si është e mundur! Dhe u turra me gjithë forcën që më kish mbetur, për ta parë nga afër, madje dhe erë i mora...

- Ç`është e drejta, erë nuk binte, po formën ama e kishte rojtur...

- Ç`mu tek, thashë ta marrë e ta çoj në muzeumin e gjërave me vlera antike, ose në antikuariat, ku mund të blejnë njerëzit e shkencës, që zor se mund të kenë parë ekzemplar të tillë puro-natyror...

- Dikur u bë vonë, dhe sikur u pendo-va, nuk desha t`ia prish imazhin bajgës...

- Ndoshta, mendova, mund t`u shërbejë ndonjëherë njerëzve të ardhshëm si

model. Për shembull, kur të vijnë te ky pazar, nëse jeton aq gjatë, kur të shohin fytyrat e shitblerësve të fëmijëve të tyre dhe bajgën e thatë në qosh, të zgjedhin anën nga të pështynë... Ndoshta dikush edhe do thotë: rahmet bythës që la këtë ekzemplar në qosh të pazarit, dhe me këtë, na përkujton se këtu tek ky pazar, përpara se të vijnë këta të sotshmit, pas-ka pasur krijesa fisnike, domethënë lopë.

-|-

Hija nën dallgë...

- Cigaren e fundit e hodhi në ujë.
- As vet s`e dinte sa tym kish thithur, duke ndejtur si murg mbi gurin e murrme.
- Mbi këtë gur vinte përditë, kushedi prej ç`kohësh, dhe derdhte helmin e mbl-edhur në fund të Shpirtit...
- Në sfondin e murrme, guri tek-tuk, kishte edhe ndonjë pikë të bardhë, që duket të kenë mbetur nga lodhjet ndër

shekujt e lashtë dhe nga rafjet e dallgëve gri...

- Pikërisht ato shenja mbi syprinë dhe anëve të mprehta si maja thikash, e bëjnë të shembëllejë me një kokëthinjur të lodhur...

- Po, përse kishte zgjedhur atë gur për të përcjellë kohën tutje, tutje nga ikte lumi...

- Përse...

- Përse kjo enigmë e lidhur në hallkat e zinxhirit të gjatë të fshehtësive të tij mbetej pa përgjigje...

- Përse!..

- As vet mbase s`e dinte...

- Lëshonte këmbët përpara për t`i tre-guar rrugën, dhe ndalej, aty mbaronte hapi i fundit... Dhe hapi i fundit kurrë s`gabonte, kurrë s`ndryshonte; e binte përpara gurit - faltore, aty ku përcillte hijen e vet tek një hije e largët...

- Guri - faltore, çudi!..

- Ç`lidhje!.. guri i lidhur me një qenie të bërë gur, me një qenie - gur!..

- Përse!.. përse!..
- Ndoshta thinjet si borë e kristaltë ishin një shkak që e lidhte me gurin, ndoshta asgjë...
- Asgjë... ishte veç ftohtësia që ndjenin në zemër e që guri i pa gojë s'ia zbulonte askujt...
- Vinte e kundronte...
- Kundronte hijen e vet nën ujë...
- Kundronte e pyeste: ç'ndodhi? - si?.
- Si u bë që qenia e hirshme si copë qielli, të bie si e pa shpirtë në çargun e ndjenjave...
- Si erdhi e iku si hije...
- Si?..
- Pyeste hijen e tij nën ujë, e pas hijes një tjetër hije i shfaqej; një hije që fliste, që ofshante...
- Të nesërmen, si të gjitha të nesërmet, erdhi për të përsëritur pyetjet e njëjta nën ujët e kthjellët, ikte tutje, tutje ku s'e arrinte as ofshamë e tij, as hija e mbetur nën dallgë...

* * *

- Ai ndjente...
- Ndjente klithma e psherëtima...
- Ndjente gjithë ate që kishte ndier në orët e mëkatit...

* * *

- Kurrë më parë s'kishte besuar në reciklimin e kohëve të marra...

Megjithatë, priste... priste çastin e zgjatur nga një, anë tjetër të botës... Dhe dorë e fshehur e Perëndisë, të lidhë me fije dashurie anët e skajshme të kohës që i ndante, dhe të priste sërish në krah çmendaken e ëndrrës së tij...

-II-

- Akoma s'përmendej nga udha...
- Akoma shihte ëndrra mbi gurin e m-urrmë...

- S`besonte se për pak çaste, do të hapet portë e vjetër, ku ishin tretur sytë e tij të lodhur...

- Ajo po vinte...

- Ajo afrohej...

- Fërfërinin gjethet e mollës dhe tundnin krahët e ngarkuar me fruta gjysëm të pjekur...

- Tej.. një hap i lehtë...

- Ish hapi i saj... ja...

...ja tek vinte si erë e çmendur...

- Ishte afër - mendoi nën vete, e sikur i ndjeu rrahjet e zemrës, aromën...

- E ndjeu

- Ishin disa metra larg...

- Disa metra udhë në mes...

- Kërciti porta... u shfaq...

- U duk si engjëll me dy palë fletë, dhe pa vënë re sytë përreth, që nguleshin si maja shtizash mbi trupin e saj të njomë, u hodh e u këput në krahët e tij, siç bie një mollë e skuqur nga majë e pemës që tundet nga era...

- Në çast, sikur kërkonte strehë... sikur kërkonte të shkojë më thellë në flakët e gjirit të tij e të digjet gjer majë gishtash, të bëhej pluhur e tëra, e tëra...

Ai ngriu më këmbë... shtrëngonte gjirin në gjirin e saj të flaktë, dhe hidhte sytë nga qielli e lutej që të zgjasë kjo çmenduri gjer në frymëmarrjen e fundit...

- Ajo, kur e pa se po e përpinin sytë që e kishin rrethuar, rrëshqiti nga krahët e ëndrrës si peshku që del nga rrjeta, dhe u ul në një kënd të dukshëm, ku mund ta shihnin të gjithë e të ngopnin sytë..

- Ai si i përgjumur nga ëndrra që s'ia dinte kuptimin akoma, nguli sytë mbi figurën e saj të qielltë, dhe në atë përhumbe të çuditshme, iu duk se ka përballë një engjëll...

- Ja, mendoi - edhe kjo është e mbushur me ngjyra parajse...

- Ç`i duhet më shumë!..

- S`dinte ku të nisë e ku të ndalej!..

- Ish shpërndarë i tëri në pamjen e saj të përallshme, dhe futej thellë në zo-

nat e fshehta e prekte pa droje pemët e ndaluara, që Zoti ia dha në dorë, si dhuratë të shenjtë nga bota e përtejme...

- Ja... sytë...

- I nguli sytë sërish në sytë e saj të ngrohtë, si për të ndier edhe njëherë atë çmendurinë e çastit të mëparshëm.

- Ajo, edhe pse në këndin tjetër e ulur, i ndiente prekjet që përçonte ai mes fantazisë, dhe skuqej e përflakej gjer në ekstazë.

- Ç`forcë kanë shpirtërat që duhen!..

- Ç`forcë kanë që fshijnë aq lehtë nga udhë e ëndërrt largësitë që ndajnë!..

Posa dilte nga përumbja, hynte prap në sytë e saj, në sytë, që më shumë ngjanin në copëra qielli të këputur, për të stolisur ballin e saj të hënshëm...

- Ja... ja... S`dinte ku të nisë e ku të ndalej!..

- Kishte mrekullinë përpara,

- Ajo nuk përshkruhet,

- Ajo veç shijohet,

- Vetëm ndjehet,

- Ndjehet gjer në palcë të ndjenjës...
- Dhe heshti... heshti për të ndjerë, për të shijuar...
- Ajo qeshte...
- Qeshte për të thënë se ndjente, ndjente po atë zjarr, po atë mall që kishte ndezur në shpirtin e tij...

* * *

- Jetën s`e vizatojmë dot në letër, as rrugët e saj s`i zgjedhim me vetdëshirë.
- Në këto rrugë zgjohemi vonë, si nga një gjum i stërmundimshëm, dhe vrik, e shohim veten në një kthesë, e sado përpiqemi të lakojmë drejtimin, kthesa na merr; na merr si fëmijë në krahë, dhe na çon në destinacion, atje ku duhet të jemi.
- Mos humbni kohën e shtrenjtë për të nderruar rrugën që na pret, mendoni veç për gjurmët që do lini pas, ato janë tuajat, janë në dorën tuaj, bardhë ose zi... i kujtoi këto mendime të një mistiku dhe fjeti...

* * *

Ai vazhdon të flasë me gurin e murr-më, vazhdon të ec rrugës së përcaktuar...

E gjurmët... ato i sheh ku mbetin çdo çast, çdo orë...

Mbi shtegun e mbyllur...

- Po të mos vinte ditën e parafundit të javës, kur kishin mbetur vetëm njëzetekatër orë për të lakuar rrjedhën dramatike të ngjarjeve, nuk dihet si do të përfundonte fati i një dashurie të mistertë për ambientin e verbër kanunor, ku mbret e perëndi ishte errësira...

- Shkurt, ata ishin lidhur pa bekimin e interpretëve të rregullave të mesjetës!.. pa respektuar ligjet e stisura në mendjet e mykura...

- Dhe... sipas ligjësive të stërholluara nga mendje të shtangura në kushedi se

ç`kohë, martesë në fjalë nuk mund të li-
gjësohej për asnjë çmim...

- Me këtë edhe u ndalohej të shihen
sy më sy, të kenë dëshira të njëjta, të
ëndërrojnë njëjtshëm, menjëfjalë, të nda-
luar e kishin botën e tërë që mund të kri-
jonte çfarëdo lidhje të vogël mes tyre...

Nuk ishte pengesë statusi social i ty-
re, as mosha e dallueshme karshi njëri-
tjetrit, thjesht, pengesë e pakapërcyesh-
me dhe e vetme ishte ndjenja që kish
lindur pa pyetur kanunin; ndjenja ishte
ajo që i pengonte qëniet e pandjenja...

- Lumi që priste në mes këtë ndjenjë
ishte pafundësisht i thellë e i rremetsh-
ëm... në njërin breg qëndronte kanuni
me gjëmën mesjetare në dorë, në breg-
un tjetër qëndrojnë flakët e Shpirtit...
Dhe ky lum duhet të kalohet, në të kund-
ërtën, llava e pashuar e mesjetës së err-
ët, mund të djegë edhe shumë bimë të
parritura në kopshtet e parajsës tokëso-
re...

- Të pafuqishme janë fjalët që do të pengonin ndeshjen dhe përleshjen e shëkuqve.. duhet vepruar, pa mëdyshje, pa humbur kohë...

- Me këto bindje të palëkundshme u nis për udhë... U nis për të shpëtuar bimbën e lidhur në dejet e padukshme të Shpirtit, që gjuhë të vetme ka dhimbjen, dhimbjen...

- Udhëtonte me një mal ndjenjash i shoqëruar... ndjenja që i zinin frymën, kur mendonte se mund ta humbë luftën..

- Dyshimet e djallëzuara i rrinin varur në qafë...

- Me humbje, humbte në pafundësi, ajo që e mbante në ëndrra në çdo kthesë të jetës...

- Ndaj e bindte veten: do të fitoj, do të fitoj... Dhe vazhdonte të udhëtojë me kacakftjen e ndjenjave, me luftën e parashpallur...

- Sa është faji i saj? - mendoi dhe sikur deshte të gjej fajtorin edhe atje ku s'është edhe në birë të dreqit, edhe...

- Pse s`pati guxim të flasë, t`u thotë në sy, sy për sy...

- Nuk e dinte as ç`ka thënë, as edhe në ka thënë gjë fare... e dinte se është fejuar, asgjë më tepër...

- Për më tepër, ishin hamendjet e Shpirtit ato që e hidhnin breg më breg...

- Zbriti nga autobusi dhe u nis pa respektuar busullën e orientimit në kokë, siç thuhet, nga sytë këmbët...

- Vitrinat e mbushura me ngjyra orientale as që i vërente, as që dallonte ndonjë ngjyrë në atë përhumbje të thellë që ishte futur.

- Mirë që ecte drejt, pa pyetur njeri.

- Ashtu fillikat kishte vendosur të shkojë gjer në fund... Por, përpara se të drejtohet nga shtëpia e saj, duhej patjetër të dalë në qendër...

- Qendra e qytetit ishte pikënisja e të gjitha drejtimeve, e të gjitha rrugicave...

- Qyteti kishte një planimetri të çuditshme; në asnjërin drejtim s`futeshin automjetet pa dalë në qendër.

- Por duhet pranuar se qendra nuk lidhte vetëm rrugicat karakteristike, ajo ishte lidhje edhe e lidhjeve të fshehta të Shpirtit...

- Aty shiheshin mbrëmjeve, herë pas kanateve të dritareve alla-turka, herë pas vrimave të deriçkave, ata që e kishin të ndaluar të shihen, ata që e kishin të ndaluar të duhen...

- Kjo ishte qendra e preferuar e të gjithë atyre që e deshën aromën e mbrëmjes së qytetit...

- Atij, sonte nuk i interesonte studimi i rrugëve, i duhej vetëm qendra, qendra... I duhej një pikënisje e re, drejt një përvore të panjohur, të mistertë...

- Këtë kërkonte sonte...

* * *

- Shtëpia e saj ishte bri rrrugës kryesore që ndante qytetin më dysh, siç ndante lumi i zhurmshëm e monoton, dhe

ishte shtëpia e fundit në daljen jugore të qytetit...

- I duhej rreth gjysëm ore ecje e mundimshme nëpër qytet...

- U afrua gjer aty ku s`mund të afrohej më, dhe ndali... U mbush me frymë...

- Kujtoi takimin e parë dhe u ngjeth i tëri. Kujtoi kohët e shkuara, kohët e mbetura nën shelgun gjysëm të tharë, që sonte i duket i errët, i zymtë... Ishte errësuar hija e pemës së tyre... Hëna, si kandil i varur mbi shelg, shtonte mallin dhe dhimbjet e këndshme në kujtesën e tij...

- Në çast, mendoi se s`ishte kohë e duhur për rikthim kujtimesh, për mall për dhimbje, koha kërkonte rrugë, kërkonte shteg të ri...

- E kujt duhej t`i kërkojë shteg...

- Kujt duhej t`i përulej...

Shtegun duhej gjetur vet, qoftë edhe mes pyjesh, qoftë edhe nën hënë, nën lis si dikur, por tash ishte ndryshe...

- S`kërkohen më çaste të fshehura, kërkohet një strehë, një strehë e përjetshme...

- Një strehë ku do të fshehin tërë dashurinë e tyre të mbajtur në Shpirt për vite të tërë...

- Ajo e dinte se ai do të vijë, sepse vet e kish lajmëruar një natë; një natë si kjo e sotmja, plot me drita; drita që s`i shihte, që ia shponin sytë si maja gjilpërash...

- Njëherë kish rënë (cingërruar) telefoni..

- Veç një cingërrimë kish ndjerë... kish ndjerë klithmën e largët, kish ndjerë dhimbjen e largët...

- Eja menjëherë - mund të bëhet vonë...

- Aq dhe ish ndërprerë lidhja...

- Diçka kish ndodhur në anën tjetër të universit, në anën ku flinte e zgjohej shpirti i tij i dlirtë...

- Kur hyri në rrugën e saj, iu duk se bota po trandej, lëvizte toka nën këmbë..

* * *

- Ajo e kish parë siluetën e tij nga dritarja e vogël, që lidhte anën e majtë të shtëpisë me rrugën kryesore...

- Nuk i dha asnjë shenjë nga ato të zakonshmet, kur ai afrohej pranë vendtakimit të tyre...

- Ata më parë takoheshin pas shtëpisë, një gjysëm errësirë, një kënd i vogël i mjaftë për trupat e tyre të brishtë...

- Ajo e dinte çdo të thotë shenjë son-te, por e dinte edhe atë se ai, kur kjo ndodhte që të vonohet, shkonte e priste, tek "vendi i vjetër".

- Atje vetëm njëherë kishin qenë, dhe kishin mbetur të lidhur përjetësisht me atë hije të hënëshme...

- Prandaj ish futur në dhomën e gjumit, për të lënë në heshtje, ata që kurdisën në heshtje, fejesën e saj të dhunshme...

- Përpara mesnate, kur qetësia kish lënë çdo rrugë të shkretë, doli nga shtëpia... doli e u fut si hije në hijen e tij...

* * *

- Të nesërmen, gjithçka shumëzohej me numra shtesë... Ata ikën... ikën larg, ...ikën për të ardhur... për të shkelur ligjin... për të shkelur vdekjen...

Xha Dulja...

- Fshati im është historik. Kanë ndodhur aty historira nga më të çuditshmet. Kësaj radhe do ndalem pak e do mirrem me njërin që historia e shkruar sikur e ka lënë më një anë...

- Po, edhe në e harroi pa të drejtë histori e shkruar, personazhin tim, ose heroin e këtyre rreshtave, Xha Dulen, e njohin të gjithë, edhe ai që është pjellë edhe ai që ka ndërmend të vi në këtë botë.

Po, po. E njohin e do ta kujtojnë brez pas brezi. Edhe pse vdiq larg vendlindjes si i internuar vullnetar, domethënë iku vet nga fshati, ai mbeti në mesin e fshatarëve gjithmonë i nderuar e i pavdekshëm

- Ai vet iku një ditë si papritur edhe nga kjo botë, por gjurmët që la pas vetes janë ende të freskëta, ende të gjalla...

- Kam frikë se mos e teproj...

- Për të duhet të shkruhen libra, por për të qenë modest, po kujtoj shkurtimisht disa nga të veçantat e tij: ai, edhe pse me një dorë e me një këmbë e gjysmë, arriti të bëj një tufë me fëmijë sa as vet, gjer vdiq nuk ua diti emrat.

- Tjetra, dhe më kryesorja është kjo: xha Dulja që në rininë e hershme, kur e humbi njëhere rrugën dhe kaloi kufirin shtetëror, u bë hasëm për vdekje me shtetin e atëhershëm...

- Pikërisht për kohën kur po bëhej gati të sjellë në botë fëmijën e dhjetë, dhe me këtë fitonte edhe shpërblimin e Nalt-

madhërisë për kontribut të veçantë në ndërtimin e socializmit, atë e burgosën. Me këtë xha Dulja u shpall armik i përbe-tuar i shtetit dhe u vu në ndjekje të për-hershme të shtetit edhe pas lirimit nga burgu...

- Të kota qenë përpjekjet e xha Dules për ta bindur Lartmadhërinë se është i drejtë. Më në fund, si u mendua mirë e mirë, i drejtohet të shoqes besnike: grua, duhet të dalim nga bllokada, do bëjmë ate që s'e ka bërë njeri për këtë shtet; do bëjmë turrën e dytë me fëmijë, jam i sigurt se i pari i vendit, jo vetëm do bind-et në pafajsinë tonë, po do na shpërblejë edhe për turrën e parë që e humbëm kot...

- Xha Dulja iu përvesh punës nga e para... Nuk lodhej Dulë trimi, i bindur në fitore, nuk vinte më gjumë në sy...

- Ç'është e drejta, në shtëpinë e tij gjumi bëhej ditën; një rregull i vendosur nga vet xha Dulja, qëkur ishte matruar...

- Përpara se të arrijë në pikën e synuar, që nuk ishte aq larg, i plasi bomba në dorë siç thonë. Jo ajo bomba e luftës së dytë që i mori dorën dhe gjysmën e njërës këmbë, po një bombë tjetër, edhe më e tmerrshme. Keni dëgjuar sigurisht, se atë që ta bën armiku i brendshëm nuk ta bën dot e tërë bota...

- Dhe ja ç`ndodhi: pa pritur pa kujtuar, djali i dytë i xha Dulës, jo se është armik i shtëpisë, po për të ndjekur gjurmët patriotike të të atit, kaloi një natë matanë kufirit dhe i shembi të gjitha planet afatgjata të shtëpisë.

- Që të përkeqësohet gjendja politike në familje, sa u kthye djali i dytë, ia mbathi këmbëve i madhi fare... E që ta dini ju, vizitën e parë që e bëri i pari i vendit në qytetin tonë, u izoluan armiqtë e parë të shtetit, dhe dihej: i pari i të parëve ishte xha Dulja, pastaj pësonin djemtë e tij..

- Shteti dhe Dulja ishin në luftë...

- Jo pa të drejtë thoshin fshatarët: kur nuk ia qet në krye Dulja me këtë shtet, nuk ka bir nëne që matet me te!..

- Dhe me të vërtetë shteti qe i fortë: gjersa vdiq bashkë me xha Dulën, dhëmb për dhëmbi luftoi me tërë familjen legjendare të legjendarit, xha Dule, dritë i pastë Shpirti...

E ndaluara mollë

- Atyre u pëlqente muzika. Muzikën e deshën të dy, por asaj nate s'kishin dalë për të dëgjuar muzikë, siç bënin netëve të tjera...

- Dalja e asaj mbrëmjeje kishte një kuptim tjetër. Të dy deshën t'i japin fund, apo kuptim të ri, trazirave të stërzgjatura brenda Shpirtërave të tyre...

- Duke ecur buzë detit, ajo brenda ujit me këmbë të përvjela, ai bri saj, gati të ngjitur, një serenadë që vinte nga një lokal i afërm, sikur ua preu këmbët, sikur i stepi në vend...

- U panë sy më sy dhe vazhduan tutje.

- Vazhduan drejt një adrese të humbur prej kohësh dhe që s'ë gjenin dot.

- Dallga, me zhurmën e gjatë të njëzëshme, sikur deshte t'i futë ata tinguj të prekshëm nën zhurmën e vet e të mos ndien më...

- Ashtu duke ecur pa zë, lidhë duart pandjeshëm, dhe kur erdhën pranë një porti të vjetër të lënë shkretë, u ndalën ballë një guri që ishte i prerë nga dallgët, dhe i formuar, ndoshta rastësisht, për çiftet e natës...

- Serenada, herë-herë mbulonte zhurmët e dallgës, dhe vinte pranë tyre me tingujt e dridhshëm, sa për të dehur edhe më tepër çiftin e dehur, që dale-ngadalë, si dallgët e marra që derdhnin marrëzitë me daljen nga shtrati, po dilnin nga shtrati i anktheve, për të derdhur marrëzitë e Shpirtit mu pranë asaj dallge të çmendur, që herë mbyste serenadën, herë ankthin e tyre të pafund...

Ai... pa dashur lëshoi dorën e ngrohtë në qafën e saj, dhe ajo, fare pa dashur u hodh përpjetë si sorkadhe dhe i doli përpara i zuri udhën...

- Nuk e la të vazhdojë më tej...

- He, ç`u bë? - ç`ke që s`hec? - u lodhe?

- Po, tha ajo si përvajshëm, a s`e shëh që jam lodhur?.. Merrmë në krahë gjer te shkëmbi... dhe i tregoi drejtimin me sy...

- Nuk u befasua me sjelljen e saj...

- Kishte kohë që i kishte lexuar dëshirat e adoleshentes që mbante në krahë.

- Kishin qenë një natë më parë në një mbrëmje gazmore, dhe gjatë vallëzimit, ajo i ishte ngjitur aq shumë për trupi, sa kishin ndier që të dy, se barrierat e miqësisë së tyre ishin mbikaluar dhe diç e bukur do të ndodhte...

- Dhe ja ku janë...

- Mbështetur për shkëmbi, si në një shtrat dashurie të prerë në masën e tyre.

- Ajo e ndërë si hënë e fjetur, ndërsa ai, numëron frymënarrjet e paritëm të saj dhe i duket vetja si një yll i dalë nga orbita, dhe me zjarret që bart me vete, mund të djegë çdo pjesë të saj...

- Në atë përhumbe hyjnore, iu kujtu- an fjalët e një autori pa emër, i cili ka thënë një herë në një kohë tjetër, se nje- riu i zhytur në ëndrra, i ngjan një trupi pa jetë...

- Dhe kjo ndodhi, mu pranë portit të shkretë, mu në buzët e detit, qëndrojnë si të pa jetë dy trupa të mbetur në ënd- rra...

- Ai u përmend i pari, dhe fajësoi hën- ën për atë ëndërr magjike...

- Por, ajo e dehu sërisht, dhe nuk i bë- ri ballë, as hënës qiellore, as hënës që mbante në duar si të pa shpirt...

- Kur deshte njëmend të dalë nga tru- pi i pajetë, ishte bërë vonë, shumë vonë.

- Ndezi një cigare dhe shtriu sytë nga deti i errësuar, që po të mos ishte hëna, do dukej si përbindësh përrallash. Hëna

hidhte dritën e mekët mbi dallgët e harlisura, dhe dukej se edhe deti ndjente atë kënaqësi që i fali atij adoleshentja e brishtë...

- Duke parë dallgët si përplaseshin bregut, ndjeu një dëshirë të çuditshme të përzier me ndjenjë faji...

...Deshte dallgë të bëhet në çast dhe të përplasët breg më breg, pa e lënduar askend... U ndie i fajshëm kur kuptoi se lidhja e tyre do të mbesë vetëm një kujtim i mallshëm për njëri-tjetrin...

...Kjo e shqetësoi, e trandi...

- Në gjoks seç ndjeu një valë...

- Hej, po qan?

- Ç'ke kështu? - mos të lëndova gjë?

- Ajo pa e hapur gojën, iu fut në gji...

- Deshte të fshehë fytyrën... deshte të fshehë lotin e nxehtë që rridhte mbi gurin e shkretë për të lënë shenjat e një ëndrre të thyer; një ëndrre të gurosur mbi atë gur.

- Tutje në errësirë, dëgjoheshin shushuritje të vakëta...

- Shpirt, - tha ajo, s`qenkemi vetëm...
- Jo e dashur, vetëm nuk jemi, por këtë shtrat që kemi ne nuk e ka askush..
- U nisën të ngjitur errësirës, gjersa u shfaqën dritat e para... Qyteti ziente nga zhurma. Ziente dhe Shpirti i një adoleshenteje që kishte shkelur kufijt e moshës; kufijt e ndaluar, kufijt e marrë...
- Ajo ishte e lumtur... ishte krenare që kish shpërfillur pengesat që mbanin peng shpirtin e saj...
- Fundja, çastet e rrallë në jetë, shpesh, i plotësojnë dështimet... Nëse mund të quhet dështim dashuria, - mendoi e mendoi për t`i dhënë ngushëllim vetvetes...
- Ngushëllim mbase do jet, çasti i përjetuar në fund të shpirtit, dhe përtëritja e tij në kujtesën e ngarkuar me andrallat e jetës...
- Mbase...
- Mbase...

* * *

- Në qytetin e saj, shkoi për t'i kërkuar falje për ate që ndodhi në brigjet e detit...

- Ajo buzëqeshi dhe iu hodh në krahë për t'i treguar drejtimin. Por, tash, ishin larg bregdetit, larg shtratit të gurtë, ndaj gjetën një pemë, një pemë bri udhës, sa për tu mbështetur, për të thënë një fjalë... Ajo sikur erdhi nga një gjumë i gjatë, nga një ankth pa krye... U fut në gjirin e tij për të fshehur lotin, që të mos djegë pemën si shtratin e gurtë...

Tinguj nën tendë...

- Tendat e akcionistëve ishin vendosur në mes të një lëndine gjysëm të pjerrët, të rrethuar me vreshta.

- Në fund të vreshtave, ku mezi arrinte syri i njeriut, kishte parcella të mbjella me perime.

- Ishte vjeshtë e parë, muaji shtator, koha kur piqen frutet.

- Gjatë vjeljes së rrushit, që ditën e parë, akcionistët kishin parë, se në anën e majtë të fundit të vreshtëve, ishte një fushë e tërë e mbjellë me shalqi dhe pje-përa.

- Të rinjtë, që deshin të bien në sy të vashave, përveç veshjeve të dallueshme, edhe zhargonit të fjalëve mundohe-shin t' u shtojnë shprehje të veçanta, për të qenë në qendër të vëmendjes, në ditët dhe netët në vijim...

- Ndonjëher: bëheshin edhe qesharake me shprehjet e tyre banale. Por kjo ishte në vijën e bontonit që ata përpiqeshin ta imponojnë...

- Dita e parë iku pa e ndier...

- Erdhi dhe mbrëmja e shumëpritur...

- Leku, për ta bërë mbrëmjen më interesante, u nis me një grup shokësh për të marrë shalqin në vendin që tashmë e dinin ku ndodhet...

- Disa metra larg tendave, ku do të mbahej një koncert nga një grup i njohur muzikor, doli përpara sykaltra me flokë

ngjyrë ari, dhe pa u hamendur, iu drejtua Lekut, atij që i kishte vënë syrin më parë: ti, - iu drejtua me ti, për t'ia bërë me dije se nuk ia dinte emrin...

- Lekë më quajnë e dashur, Leeekë... e-në e zgjati për të bërë nga ato shakatë e zakonshme që bënte me vajzat...

- E, tash - ti si quhesh; vazhdoi ai...

- Unë? e ç'të duhet emri im?

- Jo e dashur, s'më duhet emri, mua më duhesh ti, por vetëm pyeta kot!..

- Të gjithë ia dhanë të qeshurës...

- Edhe ajo qeshi gjer në shpirt. Ajo qeshte ndërsa Leku e shihte, dhe seç ndjeu përbrenda.

- Unë quhem Fatlume - tha ajo...

Po.. ç'deshe ti nga unë që më zgjodhe mua për humor këtë!..

- Jo, tha ajo, humorin e zgjodhe ti, unë... e ndërpreu fjalën...

...Fol de fol se më plase; i foli sërish Leku me të qeshur!

- Ai nuk e dinte që ajo, sykaltra, që në çastin që e kishte parë, në zemrën e

saj kishte ndryshuar ritmi i rrahjeve, ishte përsheptuar...

- Ajo vinte nga një shkollë tjetër ndaj edhe s'ishin parë më parë.

- Desha të të lus të më sjellësh edhe mua një shalqi nga gjuetia e sontme!

- I pëlqeu shakaja Lekut, por më tepër i pëlqyen sytë bojëqielli të saj; goja, hunda, flokët...

- Lek, nga ke humbur, bëj gajret, nuk do mbesim në front! Edhe po të na zënë duke marrë shalqi, më së shumti, nga një shkop bythëve do t'ë hamë... U gajasën të gjithë me shakanë e Sheros; kështu e quanin shkurt njërin nga shokët...

- Kur u kthyen, ishte errur plotësisht, dhe në ambientet e ndara për koncert, kishte filluar festa.

- Ajo, sykaltra kishte veshur një fustan të shkurtër, një pëllëmbë mbi gjunjë, me ngjyra të përziera: verdh e zi, dhe priste përpara tendave, bashkë me shoqen e vet, ate që kishte pikasur më parë...

- Leku, për të provokuar humorin e mëparshëm, kishte marrë një shalqi të vogël dhe e kishte futur në një xhep po aq të vogël të pantallonave...

- A erdhët o gjuetar, a prurët gjë?

- Po tha Leku, dhe e qiti shalqirin e vogël nga xhepi... Ajo qeshi me të madhe, ndërsa ai e rrëmbeu për krahu, dhe u futën në valle menjëherë...

- Duke e afruar në gjoksin e vet, i tha getas në vesh: a e sheh çfarë gjuetari jam?

- Unë gjuaj vetëm sorkadhe, shalqinj-të i lashë për nesër!

- Ajo u shtrua në krahët e tij sikur të njiheshin prej kohësh, jo se kishte vetëm një orë që njiheshin; një orë, ndoshta jo e plotë.

- Ajo po e humbte durimin, kishte dalë nga vehtja, dhe për të shpejtuar fundin e këngës, filloi të këndojë edhe vet nën vehte.

- Ditke edhe të këndojs! - i tha ai me buzë në gaz, dhe e tërhoqi më shumë nga veltja...

- Ajo mbante sytë tek tenda përlesh ku kishte edhe shtratin e vet.

- Kënga duket se s'kishte fund...

- E tërhoqi Lekun për dore dhe u futën nën tendë pa i parë njeri...

- Flokët e verdhë si grur i pjekur mbuluan në çast fytyrën e tij të zeshkët... Ajo ishte e dashuruar gjer në dehje dhe sillej rreth tij si një bishë e çmendur... Leku i çarmatosur plotësisht, pëshpëriste fjalë të panjohura gjer në atë çast...

- Mbetën ngujuar gjer në orët e para të mëngjezit. Gjer kur mbaroi koncerti dhe erdhën të bien në gjumë vajzat e asaj tende...

- Ata i kishte zënë gjumi të përqaftuar... Sykaltra s'deshte ta lëshojë nga krahët edhe kur hynë shoqet e saj në tendë, e ndezën dritat...

- Rri këtu, mos ik. - i tha...

- Jenë vetë? - ç`thua moj?.. dhe u tërhoq për të dalë jashtë. Ajo iu vu pas dhe i tha: dëgjo i dashur! shumë bukurroshe presin rreth teje për të zënë vendin tim... nga krahët e mi edhe mud të të marrin, po nga jeta dhe nga Shpirti im, kurrë s`mund të të marrin... U shkëput nga përqaftimi dhe u fut si hije nën tendë.

- Ai mbeti edhe një copë here jashtë, duke përtrirë në mendje tingujt e mbrëmjes, që hynin e dilnin nën tendë, saherë era e vjeshtës shtynte cergën e hollë në hyrjen e tendës magjike...

- Dikur ra të flejë, por tingujt i shkonin pas edhe në gjumë, edhe në ëndërr...

- Ajo s`kishte vënë gjumë në sy... Kishte ardhur përpara tendës së djemve dhe priste të zgjohet ai që e mbante në sy që nga çasti i parë, kur kishte ndier ndryshimin e thellë brenda Shpirtit, brenda zemrës...

- Sa e pa iu hodh në krahë...

- Si flete?, a më pe në ëndërr? - filloi ta pyesë si fëmijë...

- Ç`ëndrra moj, as nuk i mbylla sytë fare...

- Lek, nuk më beson mbase, por përpara se të afrohem kam pasur një drojë, një pasiguri, ndërsa tash, pas natës së mbrëmshme, më duket se jam në ëndërr dhe ndjenja se mund të më ikësh, më ç`mend...

- Kur s`të kisha në krahë mundesha ndoshta të të harroj, ndërsa tash, tash dua të vdes vetëm e jotja...

- Ai e mori në krahë dhe deshi të bëjë një shaka e t`i thotë tërthorazi se edhe ai ç`mendet pas saj, por ajo ia mbylli gojën me buzët e saj dhe u ndanë vetëm kur ra zilja për t`u rreshtuar, se duhej filluar punën...

I pazakonti...

- S`ishte hënor a somnambul, siç e quante lagjja ku banonte, të magjepsurin e natës...

- As i magjepsur pas natës s' ishte, dhe as nata s' ishte e magjepsur pas tij... Më saktë, ishte hëna e magjepsur, ishte ajo kryefjala e këtyre përfoljeve të gjuhë-gjatëve të lagjes...

Në shikim të parë duket e pazakontë kjo histori, por e vërteta është aq kokëfortë sa s' e ndryshojnë dot të gjitha thashethëniet e botës...

- Ai kishte thënë se takohen vetëm netëve të shënuara, pas perëndimit të diellit, kur yjtë ende hamenden: të dalin a të mos dalin në shesh...

- Është njëfarë mezokohe kur ata takohen dhe bëjnë dashuri mu në mes të pyllit të zhveshur, në një copëz gjelbërimi të mbetur enkas për ta...

- Si ka mbetur ajo copëz toke e gjelbërt si oazë ëndrrash, vetëm një Zot e di

- Dëshmitarët e rrallë që i kishin parë shtruar në bar lakuriq, ishin magjepsur aq shumë me bukurinë e saj, sa që, disa prej tyre kishin mbetur të ngrirë me sy hapur si lugat, gjer ditën e nesërme...

- Çudia kishte marrë dhenë...

- Ishin lajmëruar edhe njerëz që shohin me syrin e tretë, edhe falltore e nomatises, por kot, çudia vazhdonte të jet çudi...

- Ai vazhdonte të bëjë dashuri të çuditshme, e njerëzit, ose kureshtarët, as që ishin në gjendje ta përshkruajnë ose të përfohin skenat që kishin parë gjatë ceremonisë erotike mes dashnorëve të pazakontë...

- Shumë i përfoluri Hënor, nuk ua vinte veshin thashethënieve, ai ishte marrë vesh vetëm me bashkëshorten e vet, vetëm asaj i kishte thënë një natë në shtrat, që netët e shënuara ta lërë të lirë, të shkojë në pyll pa rënë mirë muzgu i mbrëmjes, dhe se do të kthehej përpara agimit...

- Kohën duhej respektuer në mënyrë strikte, ndryshe kthehej çdo gjë së prapthi...

- Kaq i kishte thënë dhe ishin marrë vesh që të mos tregojnë gjer në vdekje për lidhjet intime me hënën...

- Mirëpo, siç thuhet, gruaja e fut djallin në shishe, njëra nga fqinjët e tij, që kish mëtuar vite të tërë ta shtie në dorë njëherë hënorin e pashëm e të përfolur, e kish parë një natë të shënuar kur ai kish dalë nga shtëpia, dhe për të çuar kërshtërinë gjer në fund, e kish ndjekur pas gjer tek vendi i “nxehtë”, ku pipëj e përshkrihej i tëri me hënën...

- S`u kish besuar syve...

- Tërë ceremonia ish zhvilluar sipas një rendi të çuditshëm...

- Hëna duke rënë nga qielli me një parashutë të qëndisur me fije të arta drite, shndërohej në zanë mali e mbuluar me leshra të verdhë e të artë të derdhur gjer tek këmbët...

- Posa zbriste poshtë, mbulonte të dashurin me leshrat e derdhur dhe nuk dukej më asnjë pamje tjetër...

- Skenat e nxehta, nga ku e kish marrë edhe emrin vendi ku takoheshin, zhvilloheshin nën flokët e artë të hënës...

- Kjo ishte gjithë e vërteta, të tjerat ishin shpifje...

- Vetëm duhmat dëgjoheshin pak më larg pyllit të zhveshur...

- Fqinija që e kish parë ritin erotik të asaj nate, nga përndezy e epsheve të veta, kish shkelur në pragun e flakëve të marra të ekstazës dhe ish djegur e tëra, pa mund të përcjellë më tepër skenat e çmendura të lojës së hënës me hënorin e përfolur...

- Kur kish ardhur në vehte, gjithçka kish marrë fund...

- As hënë as hënorin që e ndiqte këmbakëmbës, s'kish parë më aty ku i gjeti...

- Ish kthyer prapë, por e pasigurt, në ishte e vërtetë ajo që kish parë...

- E shtyrë nga xhelozia, që s'kish qenë ajo në vend të hënës e shtruar në bar i ishte përveshur punës për të përfolur

gjithë atë që kish e që s'kish parë, mjaftonte përfolja...

- Kjo mënyrë hakmarrjeje nuk mbeti pa rezultate; u përhapën fjalë me shpejtësi marramendëse, aq sa kureshtja kish trokitur në zemrat e të gjitha femrave që shihnin ëndrra me hënorin në shtrat...

- Por ajo, fqinija e përvëlur, s'kënaqej me kaq, ajo deshte me çdo kusht ta futë hënorin nën kthetrat e saj dhe në mos mundte ta mbajë përherë, sëpaku netët e shënuara t'ia vjedh hënës magjepsëse që e kish çmendur gjer në ekstazë...

Këpuca Historike...

- Nuk e di a i përshtatet ky titull kësaj historie, apo do të duhej më mirë të thuhet "histori e këpucës", apo edhe më mirë dhe kuptimplote do të ishte "këpuca fluturuese".

- Nuk e di pse më pëlqeu ky i fundit, mbase përngjan me “pjatat fluturuese”, a mbase kot fare, nuk e di sinqerisht.

- Por, rëndësi ka që, ish presidenti Bush shpëtoi pa një çallatë në kokë, ndërsa shenjëtari, edhe pse pa dëshirën e tij, dështoi qind për qind. Mirëpo, dështimi nuk i pengoi fanatikët arabë ta shpërblejnë me dhjetëra miliona dollarë, dhe nga ana tjetër, të futet edhe në historinë botërore, si gazetar me shkallë të lartë rrezikshmërie...

- Mua, nuk më bëhet aq vonë se kush gjuajti, kush shpëtoi e kush fitoi.

- Mua, kur e pashë në ekran skenën e përsëritur kushedi sa herë, më iku mendja gjatë... Dhe thashë: shyqyr që nuk na turpëroi Zoti... Nëse ju kujtohet kur ishte Bushi në Shqipëri,

...Realisht dhe sinqerisht, e humbi veç orën e dorës, po thash me mendjen time: sikur ta dinin krutanët se mund të fitojnë miliona dollarë prej gjuajtjes të një këpuce, mirrni me mend se sa këpuce

mund të fluturonin drejt tij... Për më tepër, shqiptarët njihen edhe si shenjtar të mirë, dhe mirrni me mend sa u tremba... Po mirë po thoni juve, punë e madhe në u trembe ti apo jo...

- Jo të dashur lexues, nuk u tremba aspak për vete, se fundja punë këpuce, atë mund ta gjuaj kush të dojë. Po, hallin e kisha te populli. Ku do të shkonte fytyra e popullit...

...Dhe hajde do thotë prap dikush...
ç`ja fute kot, ku i bëhet vonë popullit tonë për dokra të tilla...

- Atëhere thash: ja popullit s`iu bëke vonë, po a mendon dikush për fytyrat e politikanëve more vëllezër...

- A e dini ç`kemi hequr ne këto dy dekada për t`i gjetur e për t`i mbajtur më këmbë... A e dini sa ka paguar ky popull gjer i njohti kush janë e tek janë... Se që thoni ju, populli ynë, ca nga varfëria, ca nga pamundësia, gjer më sot nuk ishte mësuar me mallra importi; kishte ç`kish-te, nga malli i vet e shtronte sofrën. Tash

kur është bërë lesh arapi dynjaja, ec e mos u tremb për fatin e Atdheut...

- Po, deshi Zoti e dolëm faqebardhë..

- Se ka edhe faqe të bardha të tjera...

- P. shembull, një trim njëherë moti, u fjalos në pazarin e bulmetit, dhe dikush e goditi me tenxheren me kos në kokë, dhe kur e pyesnin se ç'i ka ndodhur, ai, thoshte: - u rrafa me njërin në Pazar dhe dola me faqe të bardhë...

- Shyqyr Zotit shpëtuam...

Stacioni i fundit

- Normat e ashtuquajtura morale, që mirreshin nëpër gojë vend e pavend, nuk guxonte t'i shkelë askush. Për këtë ishin nxjerrë edhe ligje e nënligje të shumta që garantonin jetëgjatësinë e këtyre lloj normash...

- Banorët e atij vendi kishin harruar se brenda atij njeriu të veshur me petka të tilla moralesh, të kodifikuara sipas mendjeve dhe dëshirave të më të mençurve

të botës, fshihet përbindëshi i plotëfuqishëm -epsh, që mund të shkatërrojë e të zhbëjë nga qenia e njeriut të gjitha maskat e dekoret që përmbajnë kodet e tillë, poqese zgjidhet nga zinxhiri...

- Pra përbindëshi duhet lidhur...

- Pa e përfunduar artikullin e gazetës që fliste për këtë lloj përbindëshi, që sipas saj, paraqitej për herë të parë në shtyp, e hodhi gazetën në një qoshe dhe shkoi të marrë një aspirinë... Kishte kokëdhimbje të tmerrshme...

- Si e gëlltiti tabletën me një gotë ujë, u ul pranë krevatit ku rrinte gjysëm i shtrirë i kushëriri i largët, dhe mbështeti kokën për muri...

- Ç`ke kështu? - je zverdhur më duket...

- Po më dhemb koka që nga mëngjezi..

- A more diçka?..

- Një aspirinë si zakonisht, por kësaj here si duket do më mendojë...

- A të të bëj një masazhe të vogël?

- Pse? - a paska edhe masazhe të mëdha a?

- Ajo qeshi me shakanë që i doli padashur nga goja, ndërsa ai, u desht të pohojë me kokë...

- Asaj, seç i erdhi një i nxehtë përbrenda, një si ndjenjë e papërjetuar ndonjëherë më parë... Priti sa prit reagimin e tij, dhe iu drejtua prapë: pse hesht? - më duket të pyeta diçka...

- Po, tha ai, ekzistojnë më shumë lloje, (emrin masazhe nuk e tha) por ne do ta bëjmë vetëm njërën sot... Mënyra si i foli i kujtoi artikullin e gazetës që e flakutje si stisje të mendjelehtëve, që keqpërdorin lirinë e shtypit për të sjellë në mesin e njerëzve modernë kode të kohëve primitive...

- E vetëbindur në forcën e moralit që ndiqte, dhe si për inat të asaj që lexoi në gazetë, mbështeti kokën në jastëk, mbylli sytë, dhe iu dorëzua dhimbjeve të kokës...

- Pa thënë as po as jo, kishte pranuar të fillojë seanca...

- Kurrë më parë s'kishte provuar dorë të huaj në trupin e saj, përveç të ëmës kur ishte fëmijë...

- Prandaj dhe mbylli sytë, siç bënte tek dentisti, kur shkulte ndonjë dhëmb a dhëmballë...

- Ai ishte specialist për leximin e shkronjave që prodhonin sytë e mbyllur gjatë rrugëtimit të trupit drejt stacionit të fundit.

- Duke vazhduar seancën, nga mënyra si lëviznin kapakët e syve të saj, sikur lexoi gerrat magjike... Të tjera shkronja nuk iu deshën për të deshifruar fjalët e etshme që formonin sytë e saj të mbyllur...

- Ishin minuta apo sekonda në pyetje, nuk ka rëndësi, rëndësi ka që masazha filloi të japë efektet e para...

- Koka nuk i dhimbte më, ai e ndjente këtë përmes germave imagjinare që prodhonin sytë e saj...

- Ai nuk e kish lexuar artikullin e shpërfillur prej saj, që fliste për përbindëshin e papërmbajtur, prandaj gaboi... gaboi kur lejoi t'i rrëshqasë dora si e këputur dhe t'i afrohet stacionit të fundit...

- Ajo u tremb, u drodh, por nuk u tërhoq, kishte harruar se ç'lexoi pak më herët...

- Ai u tërhoq si i fajshëm; iu duk se këputi ndonjë copë nga trupi i saj i virgjër

- Ajo mirrte frymë thellë, dhe për të shtyrë lojën më tej, me atë djallëzinë femërore, itha: më duket se kalove stacionin e parë...

- Ai bëri sikur s'kuptoi gjë...

- Përse e ke fjalën? - nuk të mora vesh...

- Ajo nuk ish aspak naive që të mos e kuptojë ku deshte të dalë, ai që zgjoi për herë të parë përbindëshin e papërmbajtur të saj... Tashmë, çdo fjalë e përanëshme ishte e tepërt, ishte e vontë...

- Artikulli i gazetës ishte harruar, përbindëshi ishte zgjuar dhe kërkonte të përfitojë nga çdo çast që kishte në dorë...

- Sikur fillove me masazhen e madhe i tha me kokën ulur...

- Jo, tha ai, masazha e madhe kërkon kushte tjera...

- Duke parë fytyrën e saj të bërë prush, iu bë e qartë se tash e tutje nuk duhet të lexojë më nga ato shkronjat magjike në sytë e saj të mbyllur...

...tash shiheshin sy më sy...

- Ajo nuk mund të priste orët e gjata të pasdites, nuk mund të priste mbrëmjen, pulsi isaj kishte kaluar të gjithë kufijt normale...

...Dhe filloi të sajtojë në kokën e vet mënyrën se si do të mund të fshinte nga koha e pritjes orët e rënda të pasdites...

- Asaj iu ndal ora. Ditës i trembej, ndërsa nata ishte larg...

- Ai heshtte dhe përpiqej të gjejë mënyrën për të vënë nën kontroll përbindëshat, që kishin këputur zinxhirët e kode-

ve njerëzore, dhe silleshin përbindshëm në hapësirën e dhomës së ngushtë.

- Ata kërkonin arenën e ndeshjes në dhomën, që duket ishte e vogël për ndeshje të tilla...

- Në këto ndeshje, pavarësisht hapësirës, s'ka as fitimtarë as të humbur; të dy sfidantët humbin dhe fitojnë njëkohësisht...

* * *

- Tash më ishte bërë vonë; të dy ishin dorëzuar, s'ishin më qenie njerëzore, frerët e tyre kishin rënë poshtë... veç frymëmarrja i dallonte nga trupat e vdekur..

- Përbindëshat nuk pyesnin për çmim e për kusur, duhej lidhur larg, shumë larg njëri-tjetrit, vetëm atëherë zaptohen, janë të pafuqishëm...

- Ajo nuk shqepej nga dëshira për të dalë fitimtare. Vetëm në ndeshjet e ardhshme e mori vesh se nuk ka fitues, se nuk ka as humbës... Megjithatë, i jepte

kurajë vetes, se ia vlen të luftohet edhe me rezultat neutral, as humbës as fitues.

- Një ditë kur ai e pyeti, se ku kishin arrirë me marrëzinë e tyre, ajo i tha shkurt: në stacionin e fundit...

- Ai rrinte gjysëm i shtrirë si gjysëm i vdekur në shtrat, ndërsa ajo, i rrinte pranë si bombë e kurdisur, që nuk i dihet ora e shpërthimit...

- Përbindëshat qeshnin me ta, qeshnin

Emocion...

- Me të zbritur nga makina, edhe pse binte një vesë e hollë, u nis rrugës më këmbë.

- E mori qytetin e tërë në sy, dhe s`dinte me cilën pjesë të çmallej më parë.

- Sa më shumë afrohej nga mesi, aq më shumë mbushej me mall. Për çudi; në vend të çmalljes, ai rëndohej edhe më shumë nga malli.

- Malli i ri sikur mbinte mbi mallin e vjetër dhe aty për aty i përziheshin ndje-

njat, njeriut që kthehej pas shumë vjetësh në këtë qytet.

- E deshte qytetin ku ishte rritur, ku kishte marrë udhët e jetës, edhe pse vinte nga një rreth i largët rural... Atje ku kishte lindur, në një vend po kaq romantik, kishte lënë vetëm kujtimet e fëmijërisë, ndërsa këtu, ku kthehej sonte pas një mungese të gjatë, kishte lënë shumë më tepër: - rininë dhe orët e saj të marra.

- U mat të ulet në ndonjë ulëse rreth lumit, por nuk mundi, e shtiu më tej një ndjenjë e çuditshme... Një dorë e fshehtë sikur e shtynte me zor e i thoshte: ec edhe pak, edhe pak...

- Në pjesën e vjetër të qytetit, nën këmbët e një kështjelle të lashtë, që lidhet me një rën anë të lumit, shëtisin vetëm çiftet të rinjesh...

- Kështu ka qënë edhe në kohën e tij të perënduar...

- Vinte ahëre pothuaj çdo mbrëmje kësaj ane të qytetit, por jo i vetëm si sonte, jo...

- Dhe... ndien nën këmbë zhurmën e gjurmëve të veta që la këtu dikur e dikur.

- Në shkrepat e ashpër që i shtojnë bukurinë panoramës së lumit, gjeti stacionin që kërkonte. Në këtë vend, pak si të fshehur nga rruga, priste ose e priste përnatë dikush, përnatë...

- Për të sjellë kohën më pranë, qiti nga xhepi kuletën ku mbante një fotografi, të bërë në kushedi se ç'kohë, por jo në këtë vend ku ndali si i magjepsur...

- Fotografia kishte një sfond tjetër...

- Në anën tjetër dëgjohej një muzikë e çjerrë, pa ngjyrë dhe pa shije për të...

- U ngrit të largohej, të ikë sa më larg asaj zhurme... Bëri dy hapa dhe shtangu në vend... Nuk mund të shqitej nga ai vend.

- Muzika vazhdonte të njejtin avaz, ndërsa ai luftonte me urdhërat që i vinin nga njëkohë tjetër... Më prit, më prit i thosh një zë, një tingull...

- Megjithatë, zhurma e lodhshme e muzikës nuk ia shqiste sytë për asnjë

çast nga fotografia, që kish marrë në dorë, dhe e shihte si t'ishte qenie e gjallë dhe që përpëlitej në duart e tij si dikur e dikur, përpara shumë vjetësh, kur qe bërë kjo fotografi...

- Ajo lëviz vërtet. Lëvizin dhe kohët para syve të tij.

- Shihte bregun e detit nga një kënd të fotografisë dhe e gjente vetveten aty diku, pranë një tende dielli...

- Aty fshiheshin ditën nga rrezet e padurueshme të diellit, ndërsa mbrëmjeve, bashkoheshin me plazhistët e natës...

- Edhe ai, dilte me atë shenjë të mbe-tur në fotografi, si hije fantazme...

- Dhe derisa prekte pjesët e errëta të fotografisë, nga ana tjetër e lumit, afro-hej një hije... një hije...

- I ra fotografia poshtë!

...Dy sy të kaltër, që mezi dukeshin nga thinjët e rëna mbi ballin e rrudhur, u ngulën në sytë e tij të përlotur, dhe seç deshin të thonë, seç deshin...

* * *

- Në gurin që qenë mbështetur, si u shkëput një copë myshku, u shfaqën dy germa të ngjitura, që linin përshtypjen e dy shpirtrave të vdekur njëkohshëm...

- Të dy ngulën sytë në gur për të ndëruar shpirtrat e mbetur në gur, nga kushedi se ç`kohë...

Përmbajtja:

- 1) Qyteti i të barabartëve (satirë)*
- 2) Dialog në veten e parë (tregim)*
- 3) Pazari i hajvanëve (satirë)*
- 4) Hija nën dallgë (tregim)*
- 5) Mbi shtegun e mbyllur (tregim)*
- 6) Armiqtë e shtetit (satirë)*

7) *E ndaluara mollë (tregim)*

8) *Tinguj nën tendë (tregim)*

9) *I pazakontë (tregim)*

10) *Këpuca historike (satirë)*

11) *Stacioni i fundit (tregim)*

12) *Emocion (tregim)*

